

במדינה

אכל דבר אחד הוא מבינה יפה: בשביל עבודה אני רוצה שכו, ולא מניות"

עבודה מניה וקוץ בה

מספספ של עובדים שווה סחנת מכספס של ספסרי-בורסה

מה שהיה במקורו רעיון מהפכני של ועדי-העובדים, הפך למשהו אחר לגמרי כפי ההנהלה.

הוועד שלנו, ביטאון עובדי תדיר ראו (חטיבת הקשר והמערכות), מנתח את אחד הרעיונות שהעלתה באחרונה ההנהלה: העובדים יוותרו על תוספות שכר, המגיעות להם על-פי ההסכמים במשק, ויקבלו תמורתן מניות של החברה.

ההנהלה ספקולציה והשערות. ההנהלה ערכה סקר משלה בין העובדים, שלא באמצעות הוועד, בנוסח סיקרי-רעיה. הקהל את התוצאות היא שומרת לעצמה, אך מתוך 57 השאלות שנכללו בסקר הבין הוועד כי המדובר בהצעה הבאה:

ההנהלה תעניק "מניות-בכורה" ב"סך של 3000 שקלים בממוצע לעובד, יחסית לשכרו. את הכסף לרכישת המניות יקבל העובד כהלוואה צמודה, ללא ריבית, ל"10 שנים. סך הכל המ"ניות שיוצקו לעובדים — שוויון 10% מכלל מניות תדיראן.

עורכי ביטאון-הוועד החליטו לנתח באופן מיקצועי את ההצעה, ולשם כך פנו לכלכלן, העיתונאי צבי טימור, ואלה מסקנותיו:

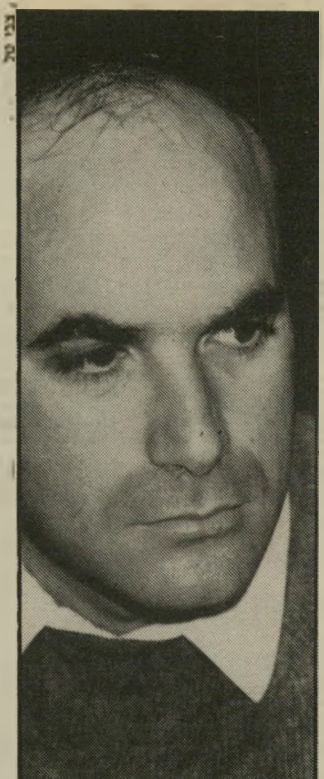
- (1) נגיח שהמניה היא טובה והעובד באמת מעוניין לרכוש אותה. במקרה כזה יש להתייחס רק לערכם של תנאי השלום. כלומר — ההלוואה. זוהי הלוואה צמודה של 3000 שקלים, ללא ריבית. שוויה של הלוואה בנקאית ללא ריבית הוא 8% לשנה. בתרגום לשקלים: 240 (השווים כערך לשכר ברוטו של 400 שקלים). כסום זה הוא שווה-ערך לתוספת שכר חודשית של 2.2%.
- (2) חשוב לציין, שאיש אינו יכול לנבא גורלה של המניה עצמה. בעיקר לא במצבו הנוכחי של המשק. על תוספות-שכר, לעומת זאת, אין עניין של ספקולציות, השערות או הערכות. זהו כסום כסף הירוע מראש, צריך להתוסף כל חודש לחשבוננו לחשבון הבנק של העובד.
- (3) כאשר מסכימים לקבל מניות במקום תוספות-שכר, יש לכך השפעה על גובה השכר גם בהסכמים נוספים. שכן, כל תוספת שתיתנו בעתיד תחול על השכר כפי שהוא היום. בלי חלוקת המניות, היא תחול גם על התוספת שתשולם בקרוב.

בכורה נחותה. למניות המוצע עות יש עוד חיסרון, והוא אולי החשוב ביותר מנקודת מבטם של העובדים וזכויותיהם: מניות "בכורה", למרות שמן, הן נתונות ביחס למניות "רגי" לות", בכך שאינן מעניקות למחזיקים זכות הצבעה באסיפה בעל-המניות. כלומר, העובדים לא יוכלו לדרוש מינוי נציג מטעמם במועצת-המנהלים. בהסתמך על אחוזתם ב"10% אחוז המניות — זכות השמורה לכל ספסרי-בורסה מן המניין, שהשקיע כפי פו במניות "רגילות".

מכאן, שההנהלה מציעה רק זאת: העובדים ישקיעו במיפעל מכספס, אך לא ייהנו מכל השפעה על ניהולו. **בשביל עבודה — שכר? עור!** כי ביטאון-הוועד פנו לכמה עובדים, שאלו לדעתם על רעיון-המניות ועל השאלון המסובך שהגישה להם ההנהלה. איש מהם אינו כלכלן, אך הם הגיבו באינטניבט בריא.

אמר עידו, טכנאי: "לא רוצה מניות כמקום שום דבר. רק במקום מניות". כשהמשיכו לשאול אותו על השאלות בסקר, אמר: "בשביל להבין אותן צריך להיות פרופסור".

אסתי, קיירה, השיבה בפשטות: "לא רוצה מניות". גם היא לא הבינה את כל השאלות. בת"שבע, מועלת ייצור, לא ענתה על כל השאלות, כי לא את כולן הבינה.

עזר-שיר קוצ'יק, אני כלב-השמירה"

מצאתי אף אחר האומר שהוא מתכוון לרדת."

יש המון. "אני לא מאמין. ואם יש כזה, אז מי שיווד מפני שאין לו רירה הוא נפולת של נמושות. אלה אנשים שהחליטו לוותר על הקרוב"

מה אתה אומר. (המושך הסידרה בשבוע הבא)

אני כרב

- מה אתה עושה?
- יש לי עוזרת, ושני עובדים.
- מהו התקציב שלך?
- חצי מיליון דולר.
- מה אתה עושה בו?
- איי-אפשר לעשות עם זה הרכה.
- בכל זאת?

"אני כלב-השמירה של החברה הישראלית בשאלות הירידה מהארץ". **כן, אבל מה אתה עושה?** "איי-אפשר להחזיק פה אף אחד בכוח. הקמנו ועדת מנכ"לים למניעת ירידה. המתכנסת פעם בכמה חודשים; אנחנו שולחים פעם בחצי שנה מהדורה מיוחדת של העיתון במחנה ליש-ראלים בחו"ל; והכי חשוב, העברנו את הטיפול בישראלים לידי מחלקות מיר-חדות בקונסוליות שלנו. זה לא היה קודם."

כמה חזרו? כמה לא ירדו? "תראה, אני מגנה את הירידה, אבל מעודד את היורדים לחזור. אני לא יכול להתחרות עם התנאים החומריים באמריקה."

אבל אתה מעניק הטבות חומריות לישראלים שחוזר. "כן, למה לא? זה לא הרכה."

בערך 20 אלף דולר. "לא בדיוק. אתה צריך להבין, שבלי גישה לערכים, איי-אפשר לשנות את המצב."

אנשים עוזבים את הארץ מפני שאין להם דיוור, למשל. "אף אחד לא עוזב את הארץ מפני שאין לו רירה."

זה לא נכון. "תראה לי משהו כזה."

יש הרבה. "תראה לי זוג אחד, אדם אחד האומר שהוא מוכן לעזוב את המדינה מפני שאין לו דיוור. בכלל, עוד לא

מנגנון סדר בברדאק

מישרד-התיירות באחזה ליברלית

כשחור יוסי פאר משרות-המילואים שלו, לא ציפה לקבלת-פנים כזו. ככיתו חיכה לו מיכתב-פיתורין מעבודתו. הצירוף של מילואים-פיתורין אינו מיוחד לפאר. הוא מוכר לרבים. אך הסיבה לפיתורין היתה בהחלט יוצאת-דופן: היותו פעיל במיפלגת-העבודה.

עריקה מס'ש. לפאר, שעבד ביחידת הביקורת התל-אביבית של מישרד-התיירות, כמבקר שרות-ייתי רות ובתיאוכל, יש בהחלט אמביציית פוליטיות. לפני הבחירות האחרונות הוא היה ראש-המטה של שמואל פלאטרשורן, בעזרתו קיווה להגיע לכנסת. ימים ספורים לפני הבחירות, כשהבין שנפל קורבן למעשה-הנזילות נוסף של המיליונר מסביון, אירגן כמעט את כל מועמדי פ"ש וערק כראשם למיפלגת-העבודה. 67 מתוך 69 המועמדים של שרון נטשו אותו ביום אחד.

מאז וכתה הקבוצה ממעמד של חוג

מפוטרי פאר, שיטות מפא"י

מוכר במיפלגת-העבודה, בשם חוג ה"צעירים, שפאר הוא ה"יר" שלו. אבל אמביציות פוליטיות לחוד ופרנסה לחוד. פאר לא עירבב בין התחומים, וסבר לתומו כי גם איש מיפלגת-העבודה יכול לעבוד במישרה זוטרה במישרד-התיירות של השר הליברלי שריר.

אך לא כך חשבו במישרד-התיירות. **בלייבול.** מישוהו דאג לשלוח ללישכת-השר גזיר מהעיתון התל-אביבי העיר, שבו דווח על פעילותו הפוליטית של פאר. הדיווח נפל לידיו של עוזר-השר הנמרץ, אהרון טייטלמן. מזה חודשים אחרים טייטלמן הוא האיש הכלי-כול במישרד. השר הטיל עליו להציע לו הצעות ייעול ופיתורין, והוא ניגש למשימה במרץ. הקו המנחה אותו: "ייעול" על-ידי סילוק עובדים ניטראליים, או חכרי מיפלגות יריבות, מינוי ליברלים ממחנהו של השר שריר.

כוחו של טייטלמן הלך וגבר, עד כי נפוצו שמועות שהוא מנסה להדיח את המנכ"ל, רפי פרבר, ולרשת את מקומו. בינתיים הוא מונה — ללא מיכרז — כסמנכ"ל לענייני אמרכלות. אחד מקורבותיו של טייטלמן היה פאר.

גם לנו מותר? פאר הנרגז אינו מוותר. הוא פנה למנהלו הישיר, יואב חן, וקיבל ממנו מיכתב המעיד כי "מילאת את תפקידך לשביעות רצוננו המלאה". כשנודע לטייטלמן על המיכתב, הוא רתח מועם. בשיחה טלפונית תלתי-אביב הוא צעק על עובדי יחידת-הביקורת והבטיח "לעשות סדר בברדאק אצלכם". הצעד הראשון בניין עשיית הסדר: הוא הורה לאותה מחלקה לקבל לעבודה שני עובדים חדשים, חברי מרכז המיפלגה הליברלית.

חן ובני — הכיוון: מערב

"אין לי. זו אורווה. איי-אפשר למכור את הדירה בעד שום סכום. אף אחד לא מוכן לגור בחורכה כזאת". **הדירה לא כלולה בסרוויקט שיקום-השי-בונות?** "עוד סיפור. עמידר פיתתה אנשים לרכוש דירות, שהפכו מייד לרכוש פרטי. פרויקט השיקום, בשכונה הזאת, לא מטפל בדירות פרטיות, אלא רק בדירות המיושכרות". **או לא קיבלת הלוואה לדיוור, במיסגרת הצעירים?** "לא. הם אמרו שיש לי דירה". **היגשת עירעור?** "בטח הגשתי. זה לא הגיע אפילו לוועדה העליונה. הנה, יש לי כאן תיק שלם של מיכתבים". **ואתא מוכן לגור בכל מקום?** "למה לא. גם היים אני לא גר בתל-אביב. אבל הם לא נותנים לי".

חן ובני ממקה, מהגרים בגלל דירה

אתה נוסע? "כנראה כן". **לא?** "אולי לא-רצות-הברית". **חן: יכול להיות שלאוסטרליה. יש לי שם מישפחה.** **יש לכם חברים באמריקה?** "גני. בטח. כאן כבר כמעט שאין לי חברים". **מי נמצא בארצות-הברית?** "ככה: איציק, שהוא ממש חברי-לדות. לאשתו יש שם שתי חנויות-בגדים, והוא לומד. יוסי, שלמד איתי בטכניון, ואבא שלו קבלן, ודויר, שגם כן למד איתי, ויש לו עסק עצמאי של שיפוצים".

תוכל לעבוד איתם? "בטח. בלי שום בעיה". **ולא חבל לך לנסוע?** "חבל. חבל. תראה, כאן אני עושה כל שנה 45 יום מילואים. כמו שעון. עוד לא ויתרו לי על יום אחד".

יש לך מכונית? "חיפושית 71, הייתי מוכרה לקנות אותה. כי כמעט הצי מהמכרות זה הוצאות-רכיב. אז קניתי". **חן: רק עכשיו הצלחנו לקנות סלון. אלף שקל.** **יש לכם וידיא?** "חן: הצחקת אותנו. לא היינו בהצגה כבר שנים. הבגד הזה הוא גם כן כבר כמה שנים".

הייתם פעם בחו"ל? "לא. אף פעם". **ואתם עומדים להגר?** "כן."

חן ובני ממקה. הגיל: 30. שני ממקה. בת שנה וחצי. גרים בחברה. רירה שכורה, 160 דולר לחודש.

כני, מהנדסים במישרד-הבריאות. מרוויח בערך 800 שקל. חן, מורה מוסמכת לערבית, מלמדת בחצי מישרה בחטיבת-הביניים של התיכון האיזורי רופין. 600 שקל. שניהם עובדי-מדינה.

בשנה הבאה, ככל הנראה, הם יעבדו במדינה אחרת. **אתם מהגרים?** "כנראה".

זה היה בני. חן מוסיפה. "למה לא". **למה?**

בני: "סיימתי את הלימודים בטכניון. העבודה היחידה שמצאתי היא במישרד-הבריאות. נמחור-צנרת. זה לא בדיוק מה שלמדתי. אבל זה מה שיש. בשוק הפרטי אני לא יכול להיקלט. כי כולם חורשים כמה שנות-נסיון. אין לי גם שום קרוב. אז חבר, שיכול לסדר אותי-בעבודה הגיונית". **חן: אותי פטר מישרד-החינוך. למרות שאני בעלת תואר ראשון ותעודת-הוראה. פטרו אותי אחרי שלוש שנים, אבל אז התערבו מהוועד, והפטרורים בוטלו. אני נמצאת עכשיו במעין חל"ת (חופשה-לא-את-שלום). ועובדת ברופין. אבל רק בחצי מישרה. זה מה שהם יכולים לתת לי".**

למה אתם לא קונים דירה? "בני: או, זה הסיפור. אבא שלי. שעלה מעיראק ב"1951, קיבל דירה בטבריה. בשיכון דלת. לפני 12 שנה הוא העביר את הדירה על שמי. כי יש לי עוד שיבעה אחים, והוא רצה לעבור לדירה יותר גדולה".

אז יש לך דירה?